

Ситуация на пазара на плодове и зеленчуци в България Юни 2024 г.

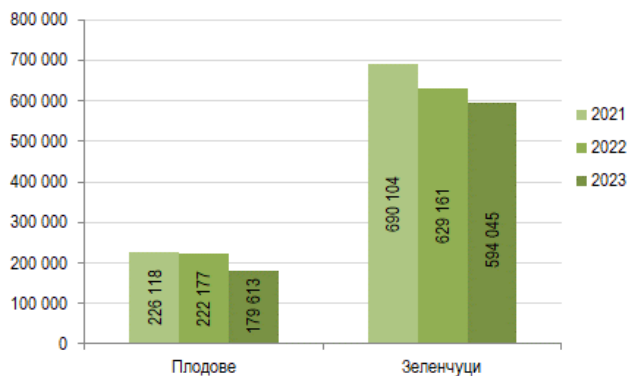

Производство

Негативно въздействие на неблагоприятни климатични условия върху реколта `2023

През 2023 г. в страната са произведени с 19,2% по-малко плодове спрямо предходната година. При продукцията от зеленчуци също е налице намаление, макар и не толкова значително – с 5,6% (Фиг. 1).

Производство на плодове и зеленчуци в България (тона)

Фиг. 1

По-слабата реколта се дължи до голяма степен на не особено благоприятните климатични условия, довели до понижаване на средните добиви при повечето плодове, както и при някои от основните зеленчуци. В края на м. май и началото на м. юни 2023 г. бяха регистрирани нетрадиционно ниски температури и измръзвания на площи в някои от районите на страната, като най-съществено бяха засегнати насажденията с праскови, кайсии и череши. Негативен ефект върху развитието на културите оказаха и проливните дъждове.

По отношение на плодовете, най-сериозно намаление на продукцията на годишна база се отчита при прасковите и нектарините (с 55,3%) и кайсиите и зарзалите (с 43%). Съществено по-малко са и добитите количества череши, орехи, круши, вишни и ябълки – с между 14,3% и 24,7%. Производството на малини е незначително под нивото от предходната 2022 г., а единствено това на сливи бележи известно увеличение – с 1,9%.

Производство на основни плодове (тона)

	2021	2022	2023	Изм. 2023/2022
Общо, в т. ч.:	226 118	222 177	179 613	-19,2%
Ябълки	44 030	46 403	34 933	-24,7%
Круши	3 038	3 100	2 511	-19,0%
Праскови и нектарини	21 698	24 182	10 799	-55,3%
Кайсии и зарзали	20 701	19 040	10 855	-43,0%
Сливи и джанки	65 123	56 650	57 737	1,9%
Череша	52 615	53 920	46 222	-14,3%
Вишни	4 414	4 260	3 274	-23,1%
Орехи	4 731	4 035	3 450	-14,5%
Малини	5 563	5 691	5 656	-0,6%

Източник: Агростатистика, МЗХ

По отношение на зеленчуците най-съществен спад отбелязва производството на картофи - с 53 хил. тона или 30,8% на годишна база. Като една от причините за това може да се посочи отпадането на трапезните картофи от схемите за обвързано подпомагане за

плодове и зеленчуци за кампания `2023 (подпомагането обхваща само картофи за нишесте).

Производство на основни зеленчуци (тона)

	2021	2022	2023	Изм. 2023/2022
Общо, в т. ч.:	690 104	629 161	594 045	-5,6%
Домати	116 418	126 455	115 650	-8,5%
Пипер (вкл. лют)	61 576	46 793	52 005	11,1%
Краставици	51 414	51 025	50 131	-1,8%
Картофи	195 639	172 209	119 239	-30,8%
Главесто зеле	31 818	39 551	44 963	13,7%
Лук кромид зрял	29 859	27 459	38 956	41,9%
Ягоди	6 280	5 129	5 206	1,5%
Дини	107 342	79 978	80 130	0,2%
Пъпеши	29 173	21 485	29 487	37,2%

Източник: Агростатистика, МЗХ

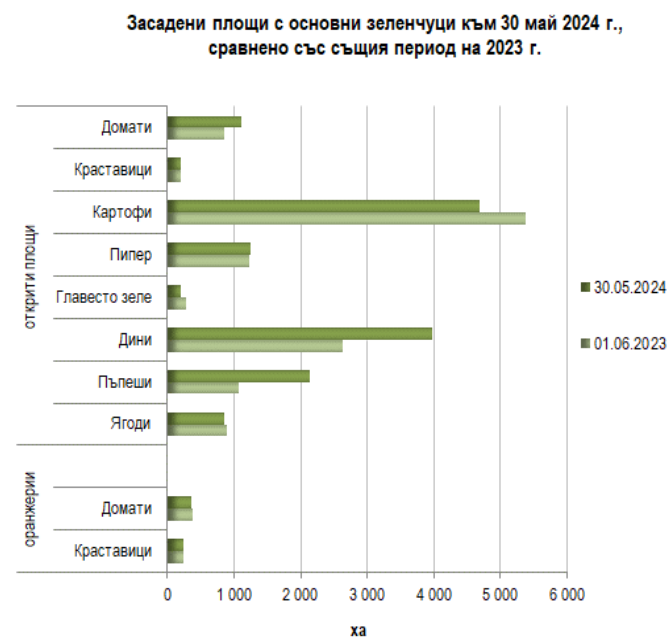
Влияние за намаление на общото производство на зеленчуци през 2023 г. оказва и по-слабата реколта от домати (с 8,5%) и краставици (с 1,8%). Същевременно, при повечето от останалите основни зеленчуци се наблюдава увеличение на продукцията спрямо предходната година, най-чувствително при зрелия кромид лук (с 41,9%) и пъпешите (с 37,2%). По-умерено нараства производството на зеле (с 13,7%) и пипер (с 11,1%), а незначително – това на ягоди и дини (съответно с 1,5% и 0,2%).

Перспективи за 2024 г.

Високите температури през месеците март и април 2024 г. позволиха по-ранен старт на кампанията по засаждане на площите със зеленчуци на открито в сравнение с предходната година. Вследствие на падналите значителни валежи през м. май 2024 г., към момента почвените влагозапаси се оценяват като много добри. Това създава предпоставки през тази година производството на някои от основните плодове и зеленчуци да надхвърли миналогодишното.

По оперативни данни, към края на м. май 2024 г. засадените открити площи с домати, дини и пъпеши са съответно с 29,9%, 50,5% и два пъти над нивата отпреди една година. При пипера също се наблюдава нарастване, макар и слабо изразено – с 2,1%. По-малко на годишна база са засадените площи на открито с ягоди (с 4,2%), краставици (със 7,2%),

картофи (с 12,9%) и зеле (с 29,5%), както и оранжерийните площи с краставици и домати (респективно с 0,4% и 4,5%) (Фиг. 2).

Фиг. 2

Източник: МЗХ (оперативни данни)

В ранна фаза е прибирането на продукцията от картофи, зеле и ягоди от открити площи. При по-бърз темп на реколтиране и по-висока продуктивност на единица площ, засега прибраното количество зеле изпреварва с 80,2% миналогодишното, а при картофите и ягодите увеличението достига близо три пъти.

От началото на 2024 г. до края на м. май в оранжерии в страната са произведени 3 401 тона домати и 9 226 тона краставици, което е съответно с 24,8% и 33,9% повече в сравнение с аналогичния период на 2023 г.

По отношение на повечето овощни култури, на този етап е рано да се прогнозира развитието на производството през настоящата година. Наличните оперативни данни сочат 2,3% по-малко площи за реколтиране при черешите спрямо миналия сезон, като прибирането на реколтата стартира значително по-рано поради топлата пролет през настоящата година.

Леко увеличение на вноса на зеленчуци през 2023 г.

По данни на НСИ, през 2023 г. в страната са внесени 397,5 хил. тона пресни плодове, с незначителните 0,9% над нивото от предходната година. По-съществено нараства вносът на пресни зеленчуци - с 4,1%, до 296,6 хил. тона.

За първите два месеца на 2024 г. вносът на пресни плодове нараства с 3,4% на годишна база, до 68,1 хил. тона, а доставките на пресни зеленчуци се свиват с 6,9%, до 51,3 хил. тона (предварителни данни).

През следващите месеци до края на годината нивата на внос на плодове и зеленчуци в България ще зависят основно от размера на производството, респективно нивото на задоволяване на вътрешното потребление с местна продукция. При запазване на сравнително добрите климатични условия, даващи основание за очакване на по-висок добив през настоящата година, може да се прогнозира от една страна, тенденцията на спад на вноса на зеленчуци от първите два месеца да се задържи, а от друга – темпът на леко нарастване на импорта на плодове (в частност ябълки) да се забави. Така, може да се очаква общият внос на плодове и зеленчуци от видовете, произвеждани в страната за цялата 2024 г., да отбележи известно намаление спрямо предходната година.

Плодове

Половината от общия внос на пресни плодове през 2023 г. се формира от цитрусовите плодове и бананите - общо 198,6 хил. тона, което е с 4,2% над нивото от предходната година. Сравнително голям дял заемат и доставките на ябълки (13,5%), които намаляват с 11,6%, до 53,8 хил. тона.

Внесените количества ягоди, праскови, кайсии, грозде и дини са с между 0,4% (ягоди) и 13,7% (дини) по-малко на годишна база, а при сливите спадът достига до 50%. Вносът на череши е в три пъти по-голям обем спрямо 2022 г.

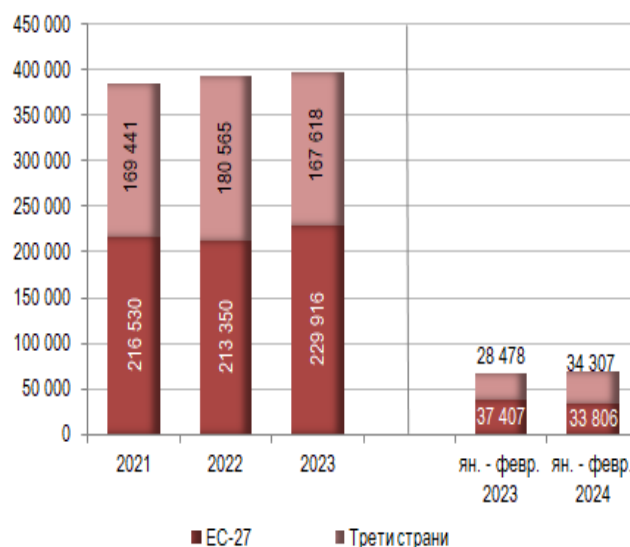
Внос на пресни плодове (тона)

	2021	2022	2023	януари - февруари 2023	януари - февруари 2024	Изм. 2023/2022	Изм. януари - февруари 2024/2023
Общо плодове, в т. ч.:	385 972	393 915	397 534	65 885	68 112	0,9%	3,4%
Грозде	9 877	10 051	9 542	432	432	-5,1%	-0,2%
Дини	42 067	50 592	43 679	32	55	-13,7%	73,1%
Ябълки	51 157	60 825	53 782	7 880	10 487	-11,6%	33,1%
Кайсии	2 907	5 618	5 547	115	51	-1,3%	-55,4%
Череша	3 300	2 026	6 298	1	2	210,9%	86,5%
Праскови и нектарини	18 874	23 285	23 145	8	9	-0,6%	15,7%
Сливи и трънки	423	2 463	1 231	34	12	-50,0%	-63,2%
Ягоди	4 325	4 576	4 556	698	539	-0,4%	-22,7%
Други (вкл. цитрусови и банани)	253 042	234 478	249 753	56 686	56 525	6,5%	-0,3%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 и 2024 г.) и изчисления на МЗХ
Бележка: „Пресни плодове“ включва тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Основен доставчик на пресни плодове на българския пазар през 2023 г. са страните от ЕС с 229,9 хил. тона (57,8% от общия внос), като количеството нараства със 7,8% спрямо предходната година. Същевременно, вносът от трети страни отбелязва 7,2%-но намаление, до 167,6 хил. тона (Фиг. 3).

Внос на пресни плодове в България (тона)

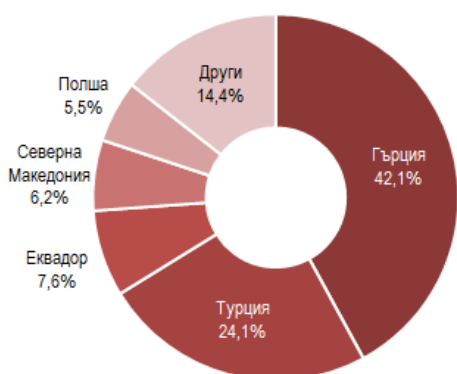

Фиг. 3

Източник: НСИ

Около две трети от целия внос на пресни плодове през 2023 г. е от съседните Гърция (42,1%) и Турция (24,1%). Сравнително големи са и количествата от Еквадор, Северна Македония и Полша (Фиг. 4).

Внос на пресни плодове през 2023 г. по страни

Фиг. 4

Източник: НСИ

Подобно на предходни години, с най-голям дял в импорта на пресни плодове от Гърция и Турция са цитрусовите плодове - респективно 32,7% и 60,4%.

Внос на пресни плодове от топ 3 доставчици (тона)

	2022	2023	Дял от общото за страната (2023)	Изм. 2023/2022
Гърция - общо пресни плодове, в т. ч.:	153 895	167 185	100%	8,6%
Цитрусови плодове	50 009	54 735	32,7%	9,5%
Банани	20 708	32 325	19,3%	56,1%
Дини	23 308	24 016	14,4%	3,0%
Праскови и нектарини	21 661	19 851	11,9%	-8,4%
Ябълки	7 297	6 339	3,8%	-13,1%
Грозде	6 548	5 806	3,5%	-11,3%
Кайсии	4 850	4 892	2,9%	0,9%
Ягоди	4 287	4 170	2,5%	-2,7%
Други	15 227	15 052	9,0%	-1,2%
Турция - общо пресни плодове, в т. ч.:	99 202	96 000	100%	-3,2%
Цитрусови плодове	62 395	57 940	60,4%	-7,1%
Дини	23 598	16 375	17,1%	-30,6%
Череша	460	5 506	5,7%	1097,0%
Круши	2 281	2 674	2,8%	17,2%
Грозде	1 946	1 929	2,0%	-0,9%
Други	8 521	11 576	12,1%	35,9%
Северна Македония - общо пресни плодове, в т. ч.:	32 622	24 814	100%	-23,9%
Ябълки	30 104	23 666	95,4%	-21,4%
Грозде	573	623	2,5%	8,8%
Дини	419	435	1,8%	3,8%
Сливи и трънки	1 492	0	0,0%	-100,0%
Други	34	90	0,4%	161,9%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Регистриран е и значителен обем на банани от Гърция.

От произвежданите в България продукти най-голям е вносът от двете страни на дини (14,4% от целия внос на пресни плодове от Гърция и 17,1% от този от Турция), като количеството от Турция спада с 30,6% спрямо 2022 г. Прави впечатление многократният ръст на импорта на череша от Турция – от 460 тона през 2022 г. на 5 506 тона през 2023 г. Над 95% от целия внос на пресни плодове от Северна Македония през 2023 г. се формира от ябълките, макар техният обем да е редуциран с 21,4% в сравнение с предходната година.

Зеленчуци

Повишението на общия внос на пресни зеленчуци през 2023 г. е свързано най-вече с по-големите доставки на домати (с 8,8 хил. тона или с 9,8%), сладки пиперки (с 3,8 хил. тона или с 14,2%), краставици (с 3,7 хил. тона или със 17%) и картофи (с 1,9 хил. тона или с 4%). От друга страна, вносът на корнишони и зеле спада съответно с 46,5% и 26,1% спрямо предходната година. С около 4% по-малко са внесените количества моркови и лук.

Внос на пресни зеленчуци (тона)

	2021	2022	2023	януари - февруари 2023	януари - февруари 2024	Изм. 2023/2022	Изм. януари - февруари 2024/2023
Общо зеленчуци, в т. ч.:	305 374	284 807	296 559	55 061	51 256	4,1%	-6,9%
Картофи (с изкл. за посев)	46 242	48 010	49 932	10 042	8 422	4,0%	-16,1%
Домати	99 726	89 879	98 671	14 561	15 759	9,8%	8,2%
Лук (с изкл. за посев)	22 067	23 099	22 134	4 706	3 756	-4,2%	-20,2%
Зеле	9 123	8 259	6 102	1 303	1 757	-26,1%	34,8%
Моркови и репи	16 300	17 749	17 080	1 981	2 049	-3,8%	3,5%
Краставици	19 518	21 835	25 554	5 845	4 792	17,0%	-18,0%
Корнишони	14 950	8 130	4 353	1 114	748	-46,5%	-32,9%
Сладки пиперки	33 162	26 443	30 193	4 670	5 066	14,2%	8,5%
Други	44 286	41 403	42 541	10 840	8 908	2,7%	-17,8%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 и 2024 г.) и изчисления на МЗХ
Бележка: „Пресни зеленчуци“ включва тарифни кодове от 07010000 до 07099990.

В структурно отношение, през 2023 г. вносът на пресни зеленчуци нараства както от ЕС (7,1%), така и от трети страни (1,4%) - Фиг. 5.

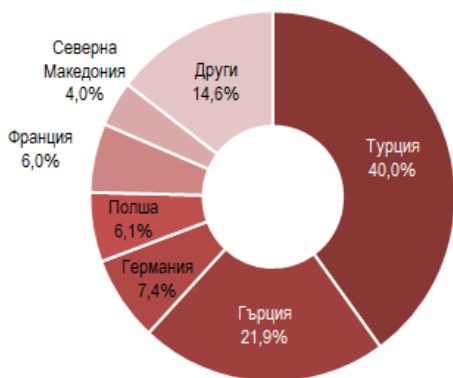

Фиг. 5

Източник: НСИ

Водещи доставчици на пресни зеленчуци в страната през годината остават Турция и Гърция (представляващи респективно 40% и 21,9% от целия внос), следвани от Германия, Полша, Франция, Северна Македония и други (Фиг. 6).

Внос на пресни зеленчуци през 2023 г. по страни

Фиг. 6

Източник: НСИ

Общото количество от Турция през 2023 г. се задържа около нивото от предходната година (+0,1%), като увеличението при домати (със 7,4%), краставиците (с 29,6%) и сладките пиперки (с 32,6%) се компенсират от по-малкия внос на други продукти като лук (със 73,9%), корнишони (с 45,1%) и моркови и репи (с 5%).

Внос на пресни зеленчуци от топ 3 доставчици (тона)

	2022	2023	Дял от общото за страната (2023)	Изм. 2023/2022
Турция - общо пресни зеленчуци, в т. ч.:	118 462	118 590	100%	0,1%
Домати	56 087	60 214	50,8%	7,4%
Сладки пиперки	13 912	18 440	15,5%	32,6%
Моркови и репи	13 175	12 511	10,5%	-5,0%
Тикви	6 481	6 386	5,4%	-1,5%
Краставици	4 203	5 448	4,6%	29,6%
Корнишони	7 582	4 160	3,5%	-45,1%
Лук (с изкл. за посев)	8 195	2 142	1,8%	-73,9%
Други	8 828	9 289	7,8%	5,2%
Гърция - общо пресни зеленчуци, в т. ч.:	56 322	64 934	100%	15,3%
Домати	20 114	19 208	29,6%	-4,5%
Краставици	14 081	15 800	24,3%	12,2%
Картофи (с изкл. за посев)	5 474	12 756	19,6%	133,0%
Сладки пиперки	4 740	4 715	7,3%	-0,5%
Лук (с изкл. за посев)	103	1 388	2,1%	1248,0%
Зеле	2 000	1 341	2,1%	-32,9%
Други	9 811	9 727	15,0%	-0,9%
Германия - общо пресни зеленчуци, в т. ч.:	26 279	22 051	100%	-16,1%
Картофи (с изкл. за посев)	13 832	9 306	42,2%	-32,7%
Домати	4 013	3 624	16,4%	-9,7%
Краставици	962	1 683	7,6%	74,9%
Лук (с изкл. за посев)	2 080	1 521	6,9%	-26,9%
Марули	1 505	1 099	5,0%	-27,0%
Други	3 887	4 819	21,9%	24,0%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Вносът на пресни зеленчуци от Гърция е с 15,3% по-висок на годишна база, най-вече поради ръста на доставките на трапезни картофи (над два пъти). Същевременно, импорът от Германия се свива с 16,1%, при отчетени значително по-малки количества домати (с 9,7%), лук (с 26,9%), марули (с 27%) и картофи (с 32,7%).

Износ

Повече изнесени зеленчуци през 2023 г. Изоставане на реализацията на плодове на външни пазари

През 2023 г. са изнесени 69,4 хил. тона пресни плодове и 39,2 хил. тона пресни зеленчуци, което е респективно с 9,7% по-малко и с 2% повече на годишна база.

Наблюдаваното движение на износа през 2023 г. се запазва и през първите два месеца на настоящата 2024 година. На годишна база се отчита намаление при пресните плодове (с 6,6% спрямо година по-рано,

до 14,8 хил. тона) и увеличение при пресните зеленчуци (с 3,1%, до 7,5 хил. тона).

Макар през настоящата година климатичните условия в страната да благоприятстват по-ранното стартиране на полските мероприятия при плодовете и зеленчуците, все още е твърде рано да се прогнозира развитието на износа до края на годината. Въпреки това, при запазване на сравнително добрите метеорологични условия, предпоставка за по-високо производство, на този етап би могло да се очаква изпреварващ износ на плодове и зеленчуци за цялата 2024 година спрямо предходната.

Плодове

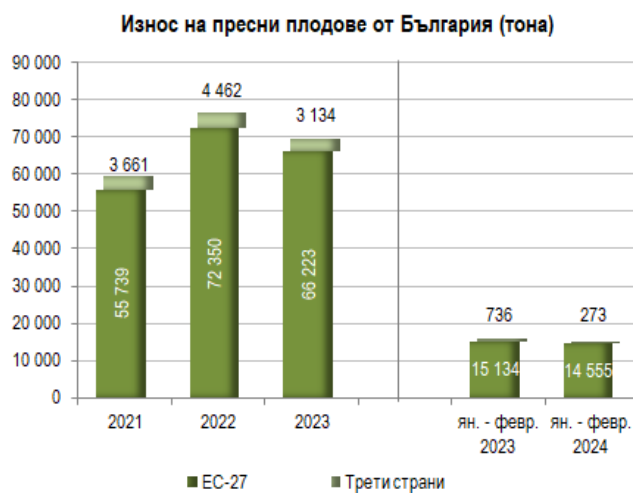
Понижението на общия износ на пресни плодове през 2023 г. се дължи основно на значително по-малкото количество дини, реализирано извън страната – с 8,7 хил. тона или 38,8%. Чувствително под нивото от предходната година е и износът на кайсии (с 86,1%) и сливи (с 68,8%), докато при ягодите намалението е слабо изразено – с 1,4%. В същото време експортът на череши и грозде нараства няколкократно на годишна база, а този на ябълки и праскови – съответно с 3,1% и 4,3%.

Износ на пресни плодове (тона)

	2021	2022	2023	януари - февруари 2023	януари - февруари 2024	Изм. 2023/2022	Изм. януари - февруари 2024/2023
Общо плодове, в т. ч.:	59 400	76 812	69 357	15 870	14 828	-9,7%	-6,6%
Грозде	961	59	395	6	9	573,4%	38,5%
Дини	2 909	22 573	13 825	3	8	-38,8%	128,9%
Ябълки	269	104	108	14	113	3,1%	724,4%
Кайсии	725	1 570	219	-	-	-86,1%	-
Череша	583	556	3 373	3	232	506,7%	7227,5%
Праскови и нектарини	3 575	1 689	1 762	-	-	4,3%	-
Сливи и трънки	1 290	255	80	2	2	-68,8%	-6,3%
Ягоди	1 090	569	561	107	44	-1,4%	-58,7%
Други (вкл. цитрусови и банани)	47 999	49 438	49 034	15 734	14 420	-0,8%	-8,4%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 и 2024 г.) и изчисления на МЗХ
Бележка: „Пресни плодове“ включва тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Над 95% от общо изнесеното количество пресни плодове през 2023 г. е насочено за държави членки на ЕС – 66,2 хил. тона, с 8,5% под нивото от 2022 г. Експортът за трети страни, който по принцип е ограничен, се свива с близо 30% на годишна база, до 3,1 хил. тона (Фиг. 7).

Фиг. 7

Източник: НСИ

Водеща дестинация на българския износ на пресни плодове през годината остава Полша (с около 31% от целия обем), следвана от Румъния, Германия, Чехия, Унгария и други (Фиг. 8).

Фиг. 8

Източник: НСИ

Структурата на износа за първите три пазара – Полша, Румъния и Германия, включва основно цитрусови плодове и дини, въпреки че през 2023 г. изнесеното количество дини за тези държави намалява съответно с 20,6%, 42,2% и 54,9%. От произвежданите в страната плодове, впечатление правят реализираните немалки обеми череши в Румъния и Германия (при незначителен износ за Румъния през предходната година и липса на такъв за Германия).

Износ на пресни плодове за топ 3 дестинации (тона)

	2022	2023	Дял от общото за страната (2023)	Изм. 2023/2022
Полша - общо пресни плодове, в т. ч.:	24 989	21 415	100%	-14,3%
Цитрусови плодове	18 397	15 377	71,8%	-16,4%
Дини	4 845	3 847	18,0%	-20,6%
Смокини	433	493	2,3%	13,8%
Дюли	105	381	1,8%	261,5%
Други	1 401	1 316	6,1%	-6,1%
Румъния - общо пресни плодове, в т. ч.:	12 936	12 557	100%	-2,9%
Цитрусови плодове	6 277	7 224	57,5%	15,1%
Дини	3 008	1 739	13,9%	-42,2%
Череша	77	1 030	8,2%	1238,7%
Праскови	896	845	6,7%	-5,7%
Ягоди	362	451	3,6%	24,4%
Вишни	1 031	115	0,9%	-88,9%
Други	1 285	1 152	9,2%	-10,3%
Германия - общо пресни плодове, в т. ч.:	12 664	9 695	100%	-23,4%
Дини	8 013	3 615	37,3%	-54,9%
Цитрусови плодове	2 170	2 582	26,6%	19,0%
Череша	0	1 144	11,8%	-
Смокини	553	546	5,6%	-1,2%
Кайсии	1 089	28	0,3%	-97,5%
Други	838	1 779	18,4%	112,3%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Зеленчуци

Сред основните пресни зеленчуци, чувствително намаление на износа през 2023 г. спрямо предходната година се наблюдава при корнишоните (с 50,6%) и картофите (с 29,9%), а по-умерено - при зелето и краставиците (съответно с 12,9% и 5,4%). В количествено изражение най-значимо е годишното увеличение на износа на домати – с 3,2 хил. тона (23%) и пиперки – с 1,6 хил. тона (39,2%). Сериозно се разширява и реализацията извън страната на лук, моркови и репи.

Износ на пресни зеленчуци (тона)

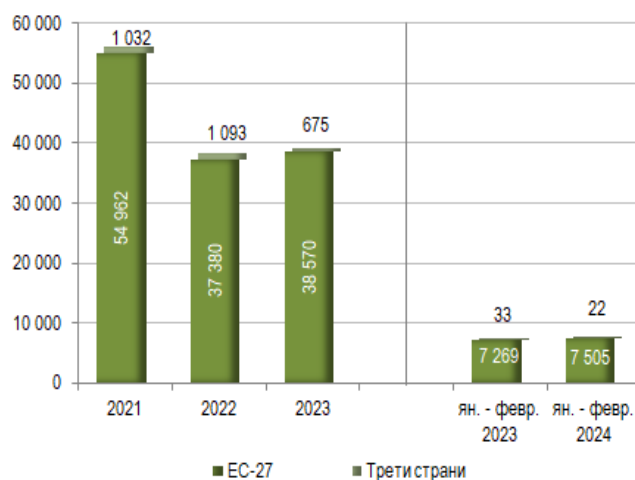
	2021	2022	2023	януари - февруари 2023	януари - февруари 2024	Изм. 2023/2022	Изм. януари - февруари 2024/2023
Общо зеленчуци, в т. ч.:	55 994	38 473	39 245	7 302	7 527	2,0%	3,1%
Картофи (с изкл. за посев)	2 557	2 819	1 977	33	40	-29,9%	21,8%
Домати	15 774	13 989	17 207	3 792	3 940	23,0%	3,9%
Лук (с изкл. за посев)	149	221	712	9	61	221,6%	614,6%
Зеле	2 665	924	805	118	119	-12,9%	1,0%
Моркови и репи	263	153	186	28	34	22,2%	19,7%
Краставици	6 944	6 017	5 693	1 106	835	-5,4%	-24,5%
Корнишони	9 410	4 627	2 284	428	268	-50,6%	-37,4%
Сладки пиперки	6 273	3 967	5 523	1 035	1 268	39,2%	22,5%
Други	11 959	5 756	4 857	753	961	-15,6%	27,7%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 и 2024 г.) и изчисления на МЗХ

Бележка: „Пресни зеленчуци“ включва тарифни кодове от 07010000 до 07099990.

България изнася пресни зеленчуци главно за страните от ЕС (Фиг. 9). През 2023 г. изпращанията за Съюза възлизат на 38,6 хил. тона – с 3,2% повече спрямо предходната година. Количеството, експортирано за трети страни, спада съществено до минималните 675 тона или с 38,2%.

Износ на пресни зеленчуци от България (тона)

Фиг. 9

Източник: НСИ

През 2023 г. най-значителен е дялът на пресните зеленчуци, насочени за Полша (23,4%), Румъния (20,9%) и Германия (18,1%), следвани от Унгария, Гърция, Чехия и други (Фиг. 10).

Фиг. 10

Източник: НСИ

По видове продукти, износът на пресни зеленчуци за водещите три дестинации (Полша, Румъния и Германия) включва основно домати, краставици, корнишони и сладки пиперки.

Износ на пресни зеленчуци за топ 3 дестинации (тона)

	2022	2023	Дял от общото за страната (2023)	Изм. 2023/2022
Полша - общо пресни зеленчуци, в т. ч.:	6 546	9 175	100%	40,2%
Домати	2 264	6 058	66,0%	167,6%
Краставици	1 583	1 875	20,4%	18,4%
Корнишони	2 135	698	7,6%	-67,3%
Зеле	14	383	4,2%	2692,4%
Други	551	161	1,8%	-70,8%
Румъния - общо пресни зеленчуци, в т. ч.:	10 452	8 184	100,0%	-21,7%
Домати	4 333	3 850	47,0%	-11,1%
Сладки пиперки	2 118	1 746	21,3%	-17,6%
Корнишони	1 641	1 066	13,0%	-35,0%
Тикви	668	735	9,0%	10,1%
Краставици	545	450	5,5%	-17,5%
Зеле	527	0	0,0%	-100,0%
Други	619	337	4,1%	-45,6%
Германия - общо пресни зеленчуци, в т. ч.:	5 563	7 100	100%	27,6%
Сладки пиперки	673	2 678	37,7%	298,0%
Краставици	2 862	2 352	33,1%	-17,8%
Домати	863	606	8,5%	-29,8%
Корнишони	180	517	7,3%	187,0%
Други	984	947	13,3%	-3,8%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Общият износ на пресни зеленчуци за Полша и Германия се увеличава респективно с 40,2% и 27,6% спрямо предходната 2022 г. Следва да се отбележи повече от двукратното повишение на пратките на

домати за полския пазар, а за Германия - четирикратният ръст на реализираното количество сладки пиперки. Същевременно, износът на пресни зеленчуци за Румъния се свива с 21,7% на годишна база, като се отчита спад при почти всички основни продукти, насочвани за там (с изключение на тиквите) – от 11,1% при домати до 100% при зелето.

Цени

Разнопосочни ценови колебания през 2024 г.

Като цяло, през 2023 г. се наблюдава поскъпване на на основните плодове и зеленчуци в България спрямо предходната година, отразяващо високите разходи за производство, пониженото производство в страната на много от продуктите и тенденциите на международните пазари.

От началото на 2024 г. цените по веригата на предлагане на част от продуктите продължават да се движат над нивата отпреди една година, докато при други е налице намаление.

Цени на едро и на дребно на основни плодове и зеленчуци в България (лева/кг)

	Май 2023	Април 2024	Май 2024	Изменение към май 2024 (%)	
				мес. база	год. база
Цени на едро					
Домати	3,05	3,60	2,83	↓ -21,4%	↓ -7,2%
Краставици	2,93	2,98	3,09	↑ 3,7%	↑ 5,5%
Картофи	1,54	1,64	1,69	↑ 3,0%	↑ 9,7%
Зеле	1,22	1,42	1,15	↓ -19,0%	↓ -5,7%
Зелен пипер	3,83	5,06	3,88	↓ -23,3%	↑ 1,3%
Моркови	2,05	1,48	1,60	↑ 8,1%	↓ -22,0%
Лук	2,43	1,66	1,63	↓ -1,8%	↓ -32,9%
Ябълки	2,30	2,32	2,35	↑ 1,3%	↑ 2,2%
Круши	3,38	3,91	4,04	↑ 3,3%	↑ 19,5%
Цени на дребно					
Домати	3,99	4,30	3,82	↓ -11,2%	↓ -4,3%
Краставици	3,79	3,83	3,84	↑ 0,3%	↑ 1,3%
Картофи	1,89	2,00	2,04	↑ 2,0%	↑ 7,9%
Зеле	1,66	1,75	1,66	↓ -5,1%	↑ 0,0%
Зелен пипер	4,89	5,90	5,18	↓ -12,2%	↑ 5,9%
Моркови	2,67	2,06	2,21	↑ 7,3%	↓ -17,2%
Лук	3,16	2,31	2,28	↓ -1,3%	↓ -27,8%
Ябълки	2,84	3,10	3,16	↑ 1,9%	↑ 11,3%
Круши	4,26	4,66	4,78	↑ 2,6%	↑ 12,2%

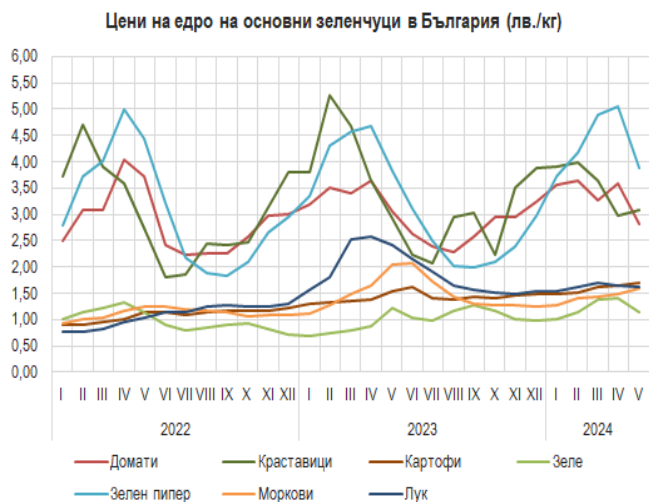
Източник: САПИ

Към м. май 2024 г. средните цени на едро за страната на моркови и лук бележат спад от съответно 22% и 32,9% на годишна база. По-умерено са поевтинели зелето (с 5,7%) и доматиите (със 7,2%). Цените на едро на останалите основни плодове и зеленчуци, налични по това време на годината, са в границите от 1,3% (зелен пипер) до 19,5% (круши) над отчетените по същото време на 2023 г. Спрямо предходния месец април 2024 г. измененията на цените на едро на наблюдаваните плодове и зеленчуци са разнопосочни.

При предлагането на дребно се наблюдава сходно развитие като при търговията на едро. Към м. май 2024 г. също годишното намалението на цените на лука (с 27,8%) и морковите (със 17,2%) е най-значително. Доматите са поевтинели с 4,3%, средната цена на зелето се запазва на нивото отпреди една година, а тези на краставиците, зеления пипер, картофите, ябълките и крушите са нараснали с между 1,3% (краставици) и 12,2% (круши).

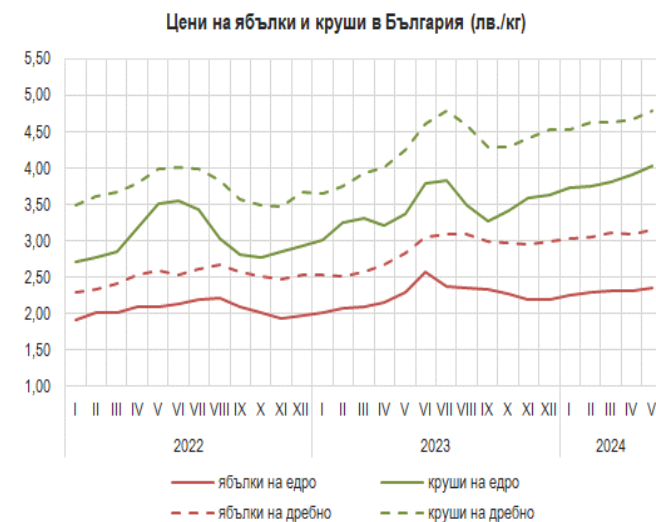
На месечна база, през м. май 2024 г. понижение на цените на дребно се регистрира при лука (с 1,3%), зелето (с 5,1%), доматиите (с 11,2%) и зеления пипер (с 12,2%), а увеличение - при краставиците, ябълките, картофите, крушите и морковите (от 0,3% до 7,3%).

Фиг. 11

Източник: САПИ

По-сериозно поевтиняване на месечна база се отчита при зеления пипер (с 23,3%), доматиите (с 21,4%) и зелето (с 19%), а слабо изразено - при лука (с 1,8%). Същевременно, средните цени на едро на ябълките, картофите, крушите, краставиците и морковите се покачват в границите от 1,3% (ябълки) до 8,1% (моркови).

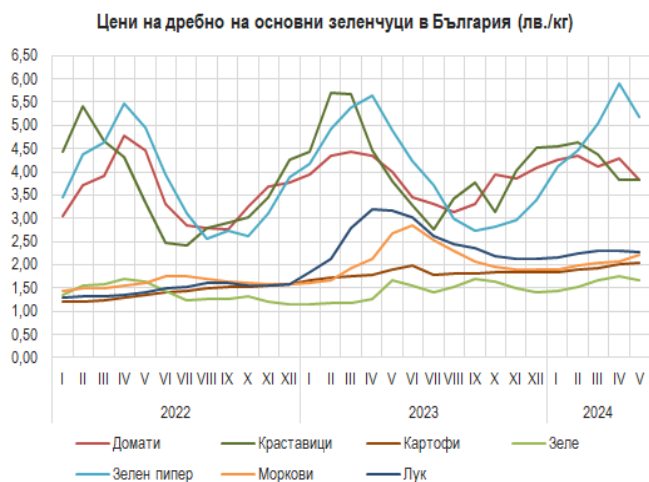

Фиг. 13

Източник: САПИ

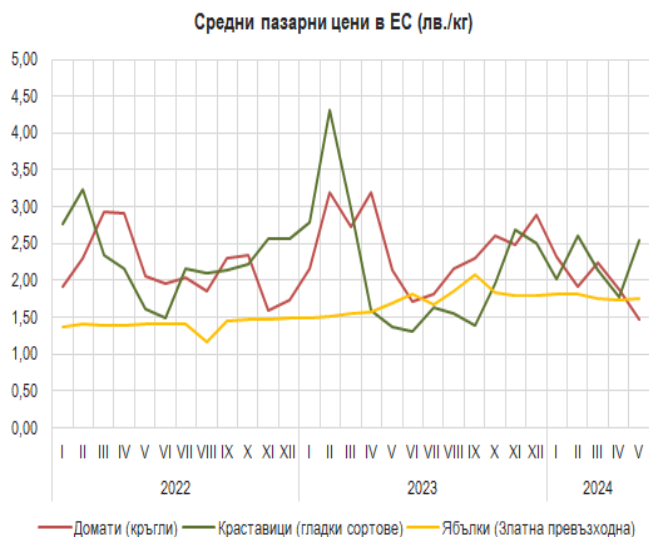
Развитието на пазара на плодове и зеленчуци в България обикновено следва тенденциите в ЕС като цяло, макар да се влияе и от други фактори като обема на местното производство и търговията със съседни страни, включително такива, които не са членки на Съюза.

За сравнение, към м. май 2024 г. среднопретеглените пазарни цени на краставици и ябълки в ЕС са съответно с 85,7% и 3,4% по-високи на годишна база (като при краставиците е налице нетипично за това време на годината увеличение на месечна база, вероятно свързано с относително ниските температури през месеца), докато при кръглите домати се отчита спад от 31,2% (Фиг. 14).

Фиг. 12

Източник: САПИ

Фиг. 14

Източник: ЕК

През следващите месеци може да се очаква понижение на цените на повечето плодове и зеленчуците в България, поради предстоящото масово предлагане на сезонна местна продукция. Освен от количеството и качеството на новата реколта в страната, цените ще зависят и от тенденциите на пазарите на основните ни търговски партньори.